

2024 | Publikacja | Raport

Młodzi Głosują

Czy obniżenie wieku wyborczego
do **16 lat** jest dobrym pomysłem?

impuls
FUNDACJA

impuls

06.07.2024 r., Poznań

Redakcja

Eliza Mirończuk

Patrycja Krzesińska

Alicja Ciesielska

Katarzyna Broniś

Oprawa graficzna

Katarzyna Kowalik

Fundacja Impuls dla Młodych

NIP: 7831839163 **KRS:** 0000909750

Aleja Czwarta 1a, 62-200 Osiniec

kontakt@fundacjaimpuls.pl

numer kontaktowy: 660 233 034

Wprowadzenie

Na podstawie danych zastanych oraz ich analizie w danym raporcie skupiamy się na rzeczywistości politycznej na świecie, szczególnie w Europie, aby przeanalizować argumenty dotyczące obniżenia wieku głosowania w wyborach do 16 roku życia.

Austria została przyjęta jako przykład pioniera w Europie, który podjął tę inicjatywę w 2007 roku (jednocześnie prowadząc badania nad procesem i jego wpływem). Jednak warto zauważyć, że więcej państw w Unii Europejskiej dołączyło do tej zmiany, umożliwiając 16 i 17-latkom uczestnictwo w wyborach europejskich. [1]

Zaangażowanie w życie polityczne

Udział w życiu politycznym stereotypowo jest związany z udziałem czy samą możliwością udziału czynnego w wyborach. Obecnie w 207 krajach można głosować od 18 roku życia. [2] To rozwiązanie prawne jest związane z dość niedawnymi zmianami, które w Europie zostały zapoczątkowane przez Związek Radziecki w 1918 roku, który obniżył granice wieku głosowania na 18 rok życia, po czym inne kraje - większość państw Europy Zachodniej - obniżyły wiek wyborczy w latach 70. XX wieku. [3]

W przypadku Stanów Zjednoczonych wiek, w którym można było głosować, został zmieniony dzięki debacie dotyczącej zaangażowania się osób od 18 roku życia w działania wojenne w Wietnamie. [4]

Oprócz Austrii, prawa wyborcze w tej grupie wiekowej przysługują obecnie także młodzieży w takich krajach jak:

Belgia (2023)

Niemcy (2023)

Grecja (2016)

Malta (2018)

W Brazylii **już w 1988 roku** wprowadzono konstytucję, gdzie wprowadzono fakultatywne prawo dla osób od 16 do 18 roku życia do **czynnego udziału w wyborach**.

Poza egzekwowaniem czynnego prawa wyborczego, są innego rodzaju aktywności, które są odzwierciedleniem zaangażowania w życie polityczne, między innymi: [5]

- dołączanie do partii politycznych lub ich młodzieżowych odpowiedników
- udział w konsultacjach społecznych, debatach, okrągłych stołach;
- udział w Budżetach Obywatelskich / Partycypacyjnych (zarówno jako wnioskodawca/wnioskodawczyni jak i osoba głosująca);
- tworzenie projektów ustaw i zbieranie głosów wymaganych do ich poparcia;
- udział w manifestacjach, protestach, strajkach;
- tworzenie lub dołączanie do projektów oraz organizacji pozarządowych.

Zgodnie z badaniami Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku, aktywną działalność prowadziło 103,t tys organizacji non profit, z czego stowarzyszenia i podobne organizacje stanowią grupę 68,9 tys instytucji, a fundacje 19,3 tys., zgodnie z główną dziedziną działalności statutowej znaczna część organizacji non profit zajmować się może tematami okołopolitycznymi.

Niestety nie wiadomo ile osób dokładnie działa w stowarzyszeniach i fundacjach, z racji niepodpisywanie żadnych umów cywilnoprawnych jeżeli chodzi o stowarzyszenia, brak danych o wszystkich wolontariuszach i wolontariuszkach oraz o ich wieku.

Jednak w ostatnim czasie można zauważyć wzrost aktywności akcji tworzonych przez młodych ludzi, aby dać wyraz ich zaangażowaniu w życie polityczne: Wschód (silent party przed Sejmem, inicjatywa uchwałodawcza "Same to ogarniemy"), czarne marsze, Ostatnie Pokolenie, strajki klimatyczne, demonstracje przeciwko działaniom Izraela na Bliskim Wschodzie.

Zgodnie z raportem "Next Generation Poland" młodzi ludzie zauważają problemy naszego świata, z czego głównymi dwoma są **zmiana klimatu** (38% respondentów) oraz **brak stabilności ekonomicznej** (24%), jednakże pomimo ruchów angażujących młodych, duża część młodych jest **negatywnie nastawiona** względem przyszłości Polski, UE i świata.[6]

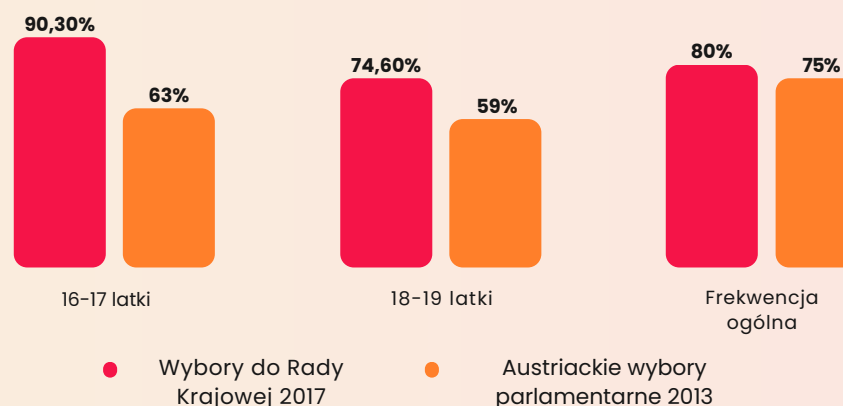
Niecałe 2/5 respondentów w powyższym raporcie uważa, że w nadchodzących latach polepszy się sytuacja Polski i UE. Mniej niż 15% optymistycznie patrzy w przyszłość świata. Młodszy respondenci byli bardziej pesymistyczni od innych. Można wnioskować, że wynika to ze świadomości o współczesnych problemach oraz braku poczucia sprawczości.

Jednak zaangażowanie w życie polityczne najczęściej rozumie się jedynie w kontekście wyborów. W dyskusji na temat wyborów spekulowano, czy wczesne (przed 18 rokiem życia) zaangażowanie w politykę kształtuje nawyk udziału w wyborach w późniejszym życiu, czy też młodzi są zbyt zajęci kwestiami związanymi z edukacją i karierą, co może ograniczać ich aktywność polityczną. [7]

Wyniki badań:

W 2007 roku Austria obniżyła wiek uprawniający do głosowania z 18 do 16 lat, aby zwiększyć udział młodych ludzi w procesach politycznych. Reforma prawa wyborczego została przyjęta przez austriacką Radę Narodową (Nationalrat). Choć bezpośrednio dotyczy wyborów na szczeblu federalnym, konstytucyjna „zasada jednorodności” uniemożliwia landom wprowadzenie bardziej restrykcyjnych przepisów dotyczących wyborów powiatu i gmin. [8]

Frekwencja wybranych grup wiekowych badanych wyborów w Austrii

W wyborach do Rady Narodowej w 2017 roku frekwencja wyborcza wśród **16-17-latków wyniosła 90,3%**, co przewyższa wszystkie inne grupy wiekowe. W tej samej elekcji osoby w wieku **18-19 lat miały najniższą frekwencję wyborczą, wynoszącą 74,6%**.

Dla porównania, frekwencja w grupie wiekowej 20-29 lat wyniosła 81,8%. Ogółem zgłoszono frekwencję wyborczą na poziomie 92,4%, przy rzeczywistej frekwencji wynoszącej 80%. Wysoka frekwencja wśród 16-17-latków sugeruje, że młodszy wyborcy głosujący po raz pierwszy są bardziej zmotywowani do udziału w wyborach niż ich nieco starsi koledzy. Podobne tendencje zaobserwowano podczas wyborów do Nationalrat w 2013 roku.

Frekwencja wśród 16-17-latków wyniosła **63%**, co było wyższym wynikiem niż w grupie 18-20-latków, gdzie wyniosła **59%**. W tym samym czasie frekwencja ogólna wyniosła 75%.

Dane te wskazują, że młodszy wyborcy (16-17 lat) byli bardziej zaangażowani niż ich nieco starsi koledzy (18-20 lat), co mogło być wynikiem lepszego przygotowania do wyborów przez szkołę i dom rodzinny. [9]

Międzynarodowe porównania

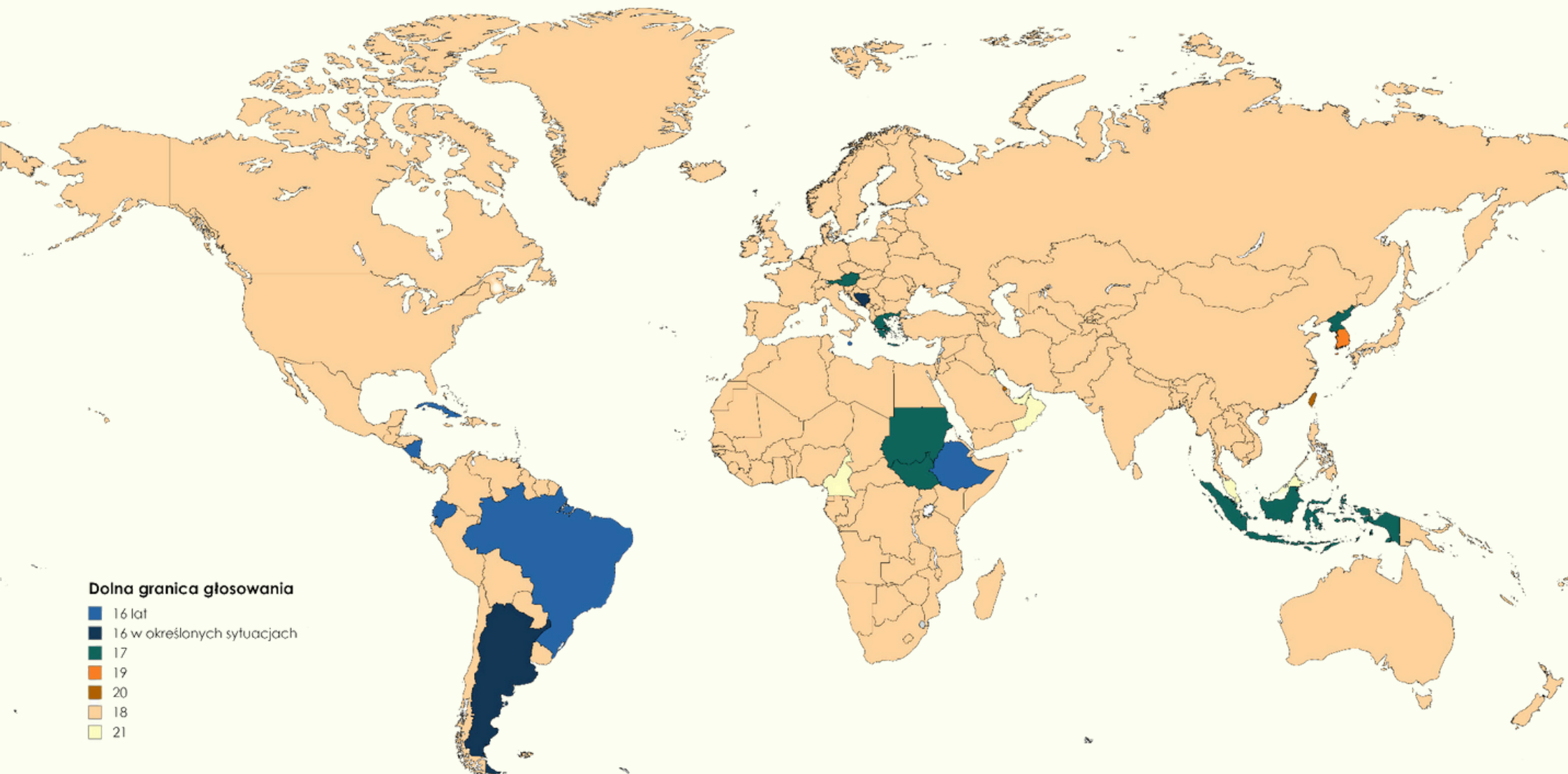
Na świecie przyznaje się prawo wyborcze wszystkim od 16 roku życia w dwunastu miejscach, są to: Grecja, Austria, Kuba, Ekwador, Brazylia, Szkocja, Walia, Argentyna, Guernsey, Wyspa Man, Jersey, Nikaragua. W niektórych krajach jest to możliwe wyłącznie w pewnych sytuacjach:

1. gdy osoba jest zatrudniona (Boliwia, Serbia, Słowenia)
2. gdy osoba jest po ślubie (Węgry)
3. w wyborach do Parlamentu Europejskiego (Belgia, Malta, Niemcy).

Niektóre niemieckie landy (Hamburg, Brema, Brandenburgia, Szlezwik-Holsztyn, Badenia-Wirtembergia, Dolna Saksonia, Nadrenia Północna-Westfalia) dają możliwość głosowania także w wyborach samorządowych.

W Timorze Wschodnim, Indonezji i Korei Północnej prawo wyborcze otrzymuje się od 17 roku życia. Warto również wspomnieć, że w latach 90. w Estonii istniała możliwość głosowania od 16 roku życia.

Wiek prawny do głosowania według kraju

Źródło: Omondi, S. (2017, September 12). Legal voting age by country. WorldAtlas. <https://www.worldatlas.com/articles/legal-voting-age-by-country.html>

Poparcie i kontekst polityczny na świecie

W 2022 roku pojawiła się **propozycja ujednoczenia wieku głosowania** w wyborach parlamentarnych w Unii Europejskiej.

W dokumencie Parlamentu Europejskiego zawartych jest wiele propozycji dotyczących wyborów do tego organu, które mają zapewnić równość i uniknąć dyskryminacji. Wśród nich jest propozycja obniżenia wieku głosowania do 16 roku życia, lecz w wyniku wyjątkowych sytuacji może to być wiek 17 lub 18 lat. [10]

Jednakże nie wszystkie partie widzą korzyści ze zmniejszenia wieku głosowania. Różne partie i organizacje popierały obniżenie wieku głosowania w Austrii, w tym Zieloni, Liberal Forum, Socjaldemokratyczna Partia Austrii oraz vote4future.at Austrian National Youth Council.

W kilku wybranych losowo krajach, gdzie toczyły się dyskusje o zmniejszeniu wieku głosowania, to rozwiązanie popierały konkretne partie, z których najczęściej widać partie lewicowe. [11]

Zagraniczne partie postulujące za obniżeniem wieku wyborczego do 16 r. ż.

Można stwierdzić, że głównie partie progresywne są za zmniejszeniem wieku głosowania. Prawdopodobnie powiązane jest to z poparciem właśnie progresywnych partii przede wszystkim przez osoby młode.

"Parti Socialiste" Lionel Jospin
 "parti radical de gauche" Christine Taubira
 "Verts" (Zieloni) Noel Mamère

Zieloni

"Social Democrats" (SPD)
 "Free Democrats" (FDP)
 "Greens" (Zieloni)

Partia "Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, OĽaNO Jozef Viskupič

"Labour Party"

Zwiazek Zielonych i Rolników Viktors Valainis
 Partia "„Progresīvie" (Postępowi)

Prezydent Petr Pave
 "the Green Party" (Zieloni)

"Unidas Podemos" (Zjednoczona Lewica)
 Podemos, Equo (Hiszpańska Socjalistyczna)
 Partia Robotnicza

Obniżanie wieku wyborczego a wiek europarlamentarzystów Litwy

Przypadek Litwy jest szczególnie ciekawy w kwestii analizy wieku aktywności politycznej (przez podobny kontekst historyczny do naszego kraju).

W Litwie na poziomie polityki krajowej nie dochodzi do dyskusji o obniżeniu wieku głosowania do 16 roku życia. Średnia wieku europarlamentarzysty z tego kraju to 60 lat (najmłodszy parlamentarzysta ma 54 lata). Nie toczą się dyskusje polityczne o zmniejszeniu wieku głosowania, natomiast podczas sondażu aż 70% ludzi wypowiedziało się przeciwko obniżeniu wieku wyborczego. Wśród osób w wieku 18-29, tylko 32% osób wspierało ten pomysł. Litwa jest krajem, który zdecydowanie stawia na długi staż pracy polityków, zwłaszcza, że w Sejmie średnia wieku to 49,5 lat. [12]

Zagraniczne osobistości postulujące za obniżeniem wieku wyborczego do 16 r. ż.

Argumenty za obniżeniem czynnego prawa wyborczego do 16 roku życia lub za jego pozostawieniem

Zwolennicy i przeciwnicy obniżenia wieku wyborczego prezentują różnorodne argumenty w globalnym sporze na ten temat. Poniżej przedstawiono kluczowe punkty z obu perspektyw:

Argumenty Zwolenników:

Dojrzałość i samodzielność: Zwolennicy uważają, że wiek 16 lat jest momentem, w którym młodzi ludzie zaczynają wykazywać się dojrzałością i samodzielnością w swoich sądach.

Zainteresowanie i zaangażowanie: Uważa się, że jeśli ktoś w wieku 16 lat jest zainteresowany udziałem w wyborach, oznacza to, że jest wystarczająco dojrzały, aby oddać swój głos.

Pragmatyczne korzyści: Argumentuje się, że młodzi ludzie w wieku 16-17 lat mogą wykazywać się większym zaangażowaniem w życie polityczne, zanim skoncentrują się na kwestiach związanych z pracą i edukacją.

Demograficzne wyzwania: W kontekście obciążeń finansowych, zwolennicy podkreślają, że system wyborczy powinien uwzględniać prognozy demograficzne i liczbie młodych wyborców, ze względu na proces starzenia się społeczeństw na kontynencie.

Argumenty Przeciwników:

Podatność na manipulacje: Przeciwnicy argumentują, że dopuszczenie 16-latków do głosowania może być obliczone na pozyskanie głosów grupy osób łatwo podatnych na manipulacje i wpływ rodziców.

Wzrost poparcia dla ekstremalnych poglądów: Przykłady, takie jak wybory parlamentarne w Austrii w 2008 roku, sugerują, że obniżenie wieku wyborczego może prowadzić do wzrostu poparcia dla radykalnych środowisk politycznych.

Kwestie związane z prawem: Niektórzy przeciwnicy argumentują, że granica wiekowa 18 lat stanowi naturalne wykluczenie, a osiągnięcie pełnoletniości jest warunkiem prawidłowego przyznania prawa wyborczego. [13]

Możliwe Rozwiązania:

Wprowadzenie edukacji politycznej: Aby zaradzić brakowi dojrzałości politycznej, można zintensyfikować edukację polityczną w szkołach, aby lepiej przygotować młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa w procesie wyborczym.

Programy informacyjne dla młodych wyborców: Stworzenie specjalnych programów informacyjnych, dostosowanych do poziomu zrozumienia i zainteresowań młodzieży, mogłoby pomóc w dostarczeniu im rzetelnych informacji na temat polityki.

Wspieranie zaangażowania społecznego: Rozwijanie programów i inicjatyw wspierających zaangażowanie społeczne młodych ludzi może przyczynić się do zwiększenia ich zainteresowania polityką.

Konsultacje z ekspertami: Przed wprowadzeniem zmiany w wieku wyborczym warto skonsultować się z ekspertami z obszaru psychologii, pedagogiki i polityki, aby dostosować proces wyborczy do potrzeb i zdolności młodych wyborców.

Stopniowe wprowadzanie prawa wyborczego: Rozważenie stopniowego wprowadzenia prawa wyborczego, na przykład początkowo do lokalnych wyborów, może umożliwić dostosowanie młodych ludzi do odpowiedzialności związanej z udziałem w procesie demokratycznym.

Badania społeczne i konsultacje publiczne: Przeprowadzenie badań społecznych i konsultacji publicznych może dostarczyć wglądu w opinie społeczeństwa na temat obniżenia wieku wyborczego, co może pomóc w dostosowaniu ewentualnych zmian do realnych potrzeb społeczeństwa.

Ostateczna decyzja dotycząca obniżenia wieku wyborczego zależy od **balansu między przekonującymi argumentami** obu stron oraz **kontekstu kulturowego i społecznego** danego kraju.

Dyskurs w Polskiej polityce

W Polsce politycy kilkakrotnie przedstawiali propozycje obniżenia wieku wyborczego, jednak debata na ten temat wciąż pozostaje kontrowersyjna.

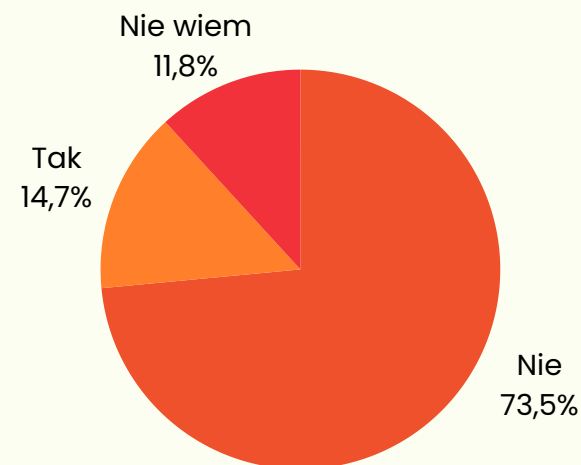
W 2003 roku środowisko **Unii Wolności** popierało udział 16-latków w referendum dotyczącym **akcesji Polski do Unii Europejskiej**. Następnie, w roku 2008, poseł Lewicy, Tadeusz Iwiński, podzielił się podobnym pomysłem, jednak spotkał się z dezaprobatą innych partii, w tym Platformy Obywatelskiej.

Niemniej to dopiero w **2010 roku** Platforma Obywatelska ponownie zawnioskowała o **obniżenie cenzusu wiekowego**, zaczynając od wyborów samorządowych.

Argumentowano, że umożliwienie głosowania 16 i 17-latkom skłoni młodych Polaków do większego zaangażowania w życie publiczne. Rzecznik rządu, Paweł Graś, tłumaczył to jako „ukłon w stronę społeczeństwa obywatelskiego”, widząc nadzieję dla kraju w zaangażowaniu młodego pokolenia.

Koalicjant Platformy, Polskie Stronnictwo Ludowe, podchodził do tej propozycji z dystansem. Środowiska lewicowe poparły inicjatywę, chociaż lider SLD, Grzegorz Napieralski, proponował pewne modyfikacje, sugerując obniżenie wieku głosowania do 17 lat. Inny polityk SLD, Tadeusz Iwiński, argumentował, że taka zmiana mogłaby przeciwdziałać apatii wyborczej, uwzględniając przyspieszone dojrzewanie młodzieży i zapewniając większy wpływ młodego pokolenia na procesy decyzyjne.

Czy uważa Pan/i, że 16-latkowie powinni mieć prawo głosu w wyborach samorządowych? (próba 946 osób 18-75 lat)

Badanie przeprowadzono w ramach Forum Aktywny Obywatel.
Badanie zrealizowano w dniach 30. IX – 6. X 2010

Jednak badania opinii publicznej przeprowadzone przez SMG/KRC na zlecenie Instytutu Spraw Publicznych pokazały niewielkie poparcie dla pomysłu obniżenia wieku wyborczego.

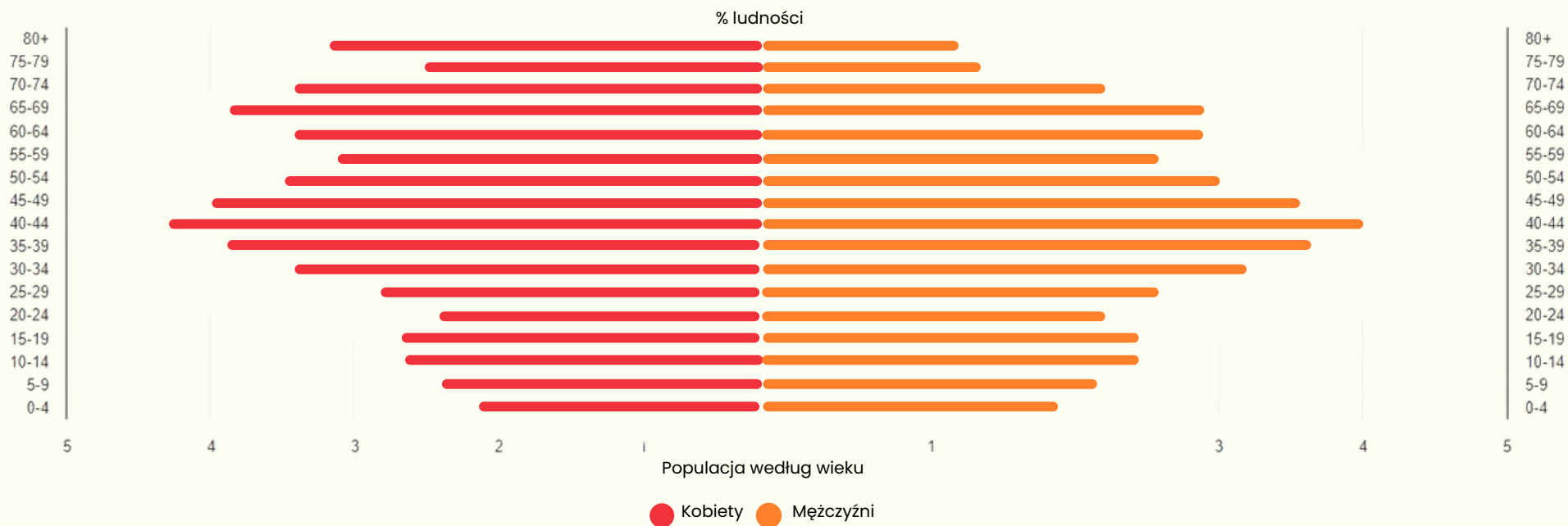
Tylko 15% respondentów **poparło udział 16-latków** w wyborach, a większość, aż 75%, sprzeciwiła się tej inicjatywie

co wyraża głęboki sceptycyzm Polaków wobec tego rodzaju zmian w systemie wyborczym. W Polskiej debacie na temat wieku wyborczego pojawił się nowy element, gdy Szymon Hołownia, przewodniczący partii Polska 2050 oraz marszałek Sejmu, ogłosił chęć obniżenia wiek głosowania do 16 roku życia.

Na spotkaniu z licealistami w Krakowie, Hołownia zauważył, że decyzje podejmowane obecnie przez starsze pokolenie będą miały długofalowe konsekwencje dla młodych. Przyznał, że problemem jest starzejące się społeczeństwo, gdzie coraz większy odsetek starszych osób decyduje o przyszłości kraju. Hołownia zaznaczył, że konieczne jest obniżenie wieku wyborczego, aby dać głos młodszym ludziom, którzy stanowią znaczną część społeczeństwa. Aktualna konstytucja Polski precyzuje, że prawo do głosowania mają osoby, które ukończyły 18 lat, co stanowi barierę dla zmian w tym zakresie. Z tego powodu zapowiedział, że przy najbliższej zmianie konstytucji partia, podniesie kwestię obniżenia wieku wyborczego. Jego komentarz na początku 2024 roku w tej sprawie brzmiał tak:

“*Trzeba zrobić jeszcze jedną rzecz. Ja tego nie zrobię sam. To jest postulat mojego ruchu politycznego, który założyłem. Będę potrzebował do tego sojuszników. Mam nadzieję, że ich znajdziemy. Trzeba obniżyć wiek wyborczy w Polsce do szesnastego roku życia. – Dlaczego? Dlatego że to będzie sprawiedliwe. Społeczeństwo się starzeje. To oznacza, że z każdymi kolejnymi wyborami odsetek starszych wyborców jest większy, a nie mniejszy. Wszyscy opowiadają: młodzież, przyszłość, a głównie starsi głosują. I my, starsi, głosując dzisiaj układamy życie wam naznacznie dłużej niż sobie samym, bo my prędzej się odmeldujemy z tego świata. – Żeby to było bardziej sprawiedliwe, powinniśmy dzisiaj sprawić, że więcej tych młodych wyborców wejdzie do systemu. Marszałek Sejmu wyraził pogląd, że wiek wyborczy w Polsce trzeba obniżyć, by głos młodych ludzi „był w większej mierze słyszalny w starzejącym się społeczeństwie. [14]*”

Polska - wykres ludności według wieku 2024

Źródło: Ludność Polski. Demografia 2024: przyrost naturalny, średni wiek. Prognozy i dane historyczne. (n.d.-b). <https://www.populationof.net/pl/poland/>

Jednak nadal nie zapowiada się stworzenie regulacji prawnych, które umożliwiłyby zmianę art. 62. konstytucji RP, który mówi o prawie do udziału w referendum oraz głosowaniu w wyborach w przypadku ukończenia 18 roku życia.

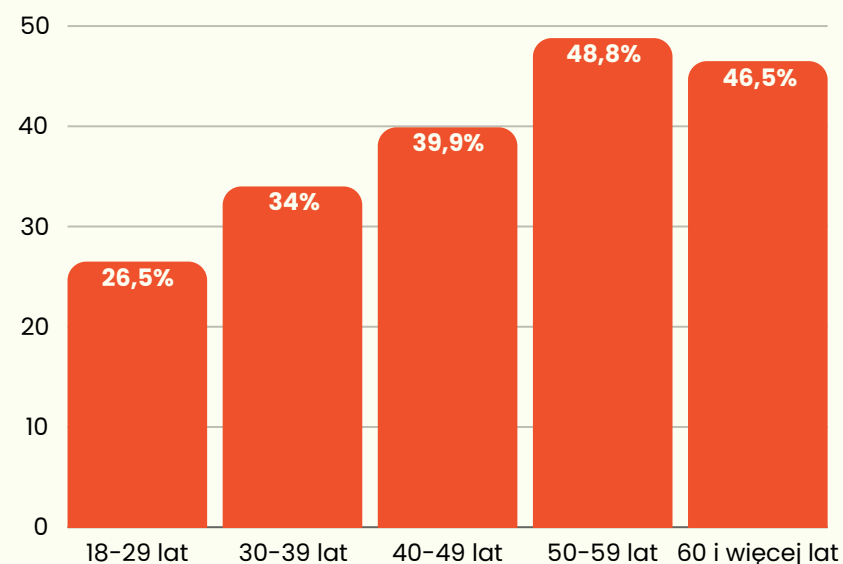
Ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego

9 czerwca w Polsce mieliśmy możliwość wybierać spośród 53 osób które będą reprezentować nasz kraj w Parlamencie Europejskim. Według ostatniego badania Eurobarometru 64% młodych osób z UE zamierza zagłosować w wyborach, jeżeli chodzi o młodych w wieku 19-24 jest to 67%. W Polsce ten wskaźnik dla całej populacji wynosi 69% ("mogę głosować i chcę to zrobić").

Jeśli chodzi o wyniki końcowe, frekwencja w grupie osób 18-29 wyniosła 26,5%. Co jest frekwencją niższą niż ogólna - 40,65%. [15] Mówiąc o wieku głosujących, należy wspomnieć o wieku osób wybieranych. [16]

W poprzedniej kadencji (2019-2024) **średni wiek osoby zasiadającej w Parlamencie Europejskim wynosił 50 lat.** Polscy reprezentanci i reprezentantki średnio mają 57 lat, co na 28 krajów, daje nam 3 miejsce od końca jeśli chodzi o średni wiek europośta.

Frekwencja w poszczególnych grupach wyborców w polskich wyborach europejskich 2024:

Źródło: tvn24.pl na podstawie danych Ipsos

Wyższą średnią wieku ma tylko Łotwa i Litwa, jednakże ich reprezentacja w Parlamencie Europejskim wynosi kolejno 8 i 11 osób.¹⁶ W Polsce wybraliśmy w poprzedniej kadencji 52 (w tym roku 53) osoby, które nas reprezentowały. Więcej stanowisk do obsadzenia mogłoby wiązać się z większą różnorodnością wiekową, szczególnie z osobami młodymi reprezentującymi nas w Europarlamencie, jednakże znów - w poprzedniej kadencji średnia wieku wszystkich osób z Polski była 3 najwyższą średnią.

Obecnie zarejestrowanych jest 11 list wyborczych, mamy ponad 1000 kandydatów i kandydatek do Parlamentu Europejskiego, ale ile z tych osób ma poniżej 30 lat? Ile z młodych osób na listach ma miejsca biorące?

Jeżeli w naszym kraju nie dojdzie do zmiany Konstytucji, aby osoby poniżej 16 roku życia mogły głosować, może wyjściem z sytuacji będzie **głosowanie na osoby młode i/lub popierające idee młodych osób, które działają faktycznie na ich rzecz.**

Mogą być osoby, które są młode, ale wcale nie realizują głosu innych osób z tej samej generacji. Mogą być również osoby, które mówią o młodych osobach, ale nic faktycznie nie robią, aby polepszyć ich życie. [17]

Nie chcemy youthwashingu. Chcemy, aby opinie młodych osób były brane pod uwagę w zmienianiu świata. Chcemy, by młodzi szli do polityki. Chcemy, by mieli dobre miejsca na listach.

Youthwashing, czyli jedynie pozorne angażowanie młodzieży bez realnego wpływu na decyzje, to praktyka, która nie prowadzi do rzeczywistych zmian. Młodzi ludzie muszą mieć rzeczywiste możliwości wpływu na kształtowanie polityki i społeczeństwa. Powierzchnowe działania nie wystarczą; potrzebne są strukturalne zmiany, które pozwolą młodzieży na aktywny udział w procesach decyzyjnych.

Młodzi ludzie wnoszą do polityki świeże spojrzenie, innowacyjne pomysły i energię, które są niezbędne do rozwiązywania współczesnych problemów. Ich zaangażowanie jest kluczowe dla budowania przyszłości, która uwzględnia potrzeby i aspiracje wszystkich pokoleń. To oni będą żyć z konsekwencjami dzisiejszych decyzji, dlatego ich głosy muszą być słyszalne i brane pod uwagę.

Podsumowanie

Obniżenie wieku wyborczego do 16 lat jest tematem ożywionej debaty politycznej na świecie, szczególnie w Europie. Przykłady krajów takich jak Austria, Malta, Niemcy, Grecja i Belgia pokazują, że młodzi ludzie mogą być skutecznie włączeni w proces wyborczy, co często prowadzi do wyższej frekwencji wyborczej w tej grupie wiekowej. Argumenty za obniżeniem wieku głosowania obejmują dojrzałość młodych ludzi, ich zainteresowanie polityką oraz demograficzne wyzwania starzejących się społeczeństw. Przeciwnicy obniżenia wieku wyborczego obawiają się jednak manipulacji i wzrostu poparcia dla ekstremalnych poglądów.

W Polsce temat ten również budzi kontrowersje. Choć niektóre partie i politycy, jak Szymon Hołownia, wyrażają poparcie dla obniżenia wieku głosowania, większość społeczeństwa pozostaje sceptyczna. Kluczowym argumentem za obniżeniem wieku wyborczego jest zapewnienie młodym ludziom większego wpływu na decyzje polityczne, które będą miały długofalowe konsekwencje dla ich przyszłości.

Warto rozważyć wprowadzenie edukacji politycznej oraz programów informacyjnych, aby lepiej przygotować młodzież do aktywnego uczestnictwa w procesie wyborczym. Stopniowe wprowadzenie prawa wyborczego, na przykład początkowo do lokalnych wyborów, może również być skutecznym rozwiązaniem.

Zachęcamy do otwartego dialogu na ten temat i aktywnego wspierania młodych ludzi w ich zaangażowaniu politycznym. Razem możemy stworzyć bardziej inkluzywne i reprezentatywne społeczeństwo!

DZIĘKUJEMY!

Znajdziecie nas na:

ŹRÓDŁA

1. Mańko, R. (2023). Voting age for European elections (Members' Research Service PE 749.767 – August 2023). European Parliamentary Research Service.
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749767/EPRS_ATA\(2023\)749767_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749767/EPRS_ATA(2023)749767_EN.pdf)
2. Omondi, S. (2017, 12 września). Legal Voting Age by Country. WorldAtlas.
<https://www.worldatlas.com/articles/legal-voting-age-by-country.html>
3. Prokop, K. (2010). Prawa wyborcze młodzieży. *Studia Wyborcze*, (09), 99–115.
4. Why is the Voting Age 18 and Not 16? Exploring the Age Debate. (b. d.). Power. of 18. <https://www.powerof18.com/why-is-the-voting-age-18-and-not-16/>
5. Konstytucja Brazylii. (b.d.). BIBLIOTEKA SEJMOWA
<https://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/konst/brazylia.html>
6. Młodzi dorośli w Polsce. Seria badawcza Next Generation. (b. d.).
<https://www.britishcouncil.pl/next-generation-poland>.
7. Od ilu lat ludzie powinni mieć prawo do głosowania w wyborach? European Youth Portal. (b. d.). European Youth Portal.
https://youth.europa.eu/get-involved/democratic-participation/what-age-should-one-be-able-vote-elections_pl
8. Gelles, K. (2018). Teen voters: The Austrian Experience. *Przegląd Zachodni* 2018. Wrocław
9. Youth participation in representative democracy. European Commission YouthWiki. (b. d.). <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/austria/52-youth-participation-in-representative-democracy>
10. Service, M. R. (2023, 7 czerwca). *Voting age for European elections*. Epthinktank.
<https://epthinktank.eu/2023/06/07/voting-age-for-european-elections/>
11. <https://epthinktank.eu/2023/06/07/voting-age-for-european-elections/>
12. LRT.lt & BNS. (2023, 18 grudnia). *Overwhelming majority of Lithuanians reject idea of lower voting age – a survey*.
13. Dzisiejcz, K. (2020, 6 listopada). *Posłowie na Sejm Litwy – ogólna Wilnoteka charakterystyka*. <http://www.wilnoteka.lt/artukul/poslowie-na-sejm-litwy-ogolna-c>
14. *Ludność Polski. Demografia 2024: przyrost naturalny, średni wiek. Prognozy i dane historyczne*. (n.d.). <https://www.populationof.net/pl/poland/>
15. <https://tvn24.pl/wybory-do-europarlamentu-2024/wybory-do-parlamentu-europejskiego-2024-jak-glosowali-najmlodsi-jak-najstarsi-jaki-wynik-konfederacji-st7955037>
16. *Flash Eurobarometer 545 – Youth and democracy (Report EN NC-02-24-479-EN-N978-92-68-15320-8)*. (2024). Publication Office of the European Union. <https://doi.org/doi:10.2766/677571>
17. Home | MEPS | European Parliament. (n.d.).
<https://www.europarl.europa.eu/meps/en/home>
18. Mahon, M. M. (2023, December 13). *A year ahead: Belgium lowers voting age to 16 for the European elections*. Euronews.
<https://www.euronews.com/my-europe/2023/06/12/a-year-ahead-belgium-lowers-voting-age-to-16-for-the-european-elections>
19. Instytut Spraw Publicznych. (n.d.). Propozycja obniżenia wieku czynnego prawa wyborczego do lat 16. Wybrane zagadnienia.
<https://www.isp.org.pl/pl/publikacje/propozycja-obnizenia-wieku-czynnego-prawa-wyborczego-do-lat-16-wybrane-zagadnienia>
20. Wagner, M., Johann, D., & Kritzinger, S. (2012). Voting at 16: Turnout and the quality of vote choice. *Electoral Studies*, 31(2), 372–383.
<https://doi.org/10.1016/j.electstud.2012.01.007>